

ในการประชุมคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (กขร.) เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2548 ได้มีการพิจารณาเรื่องสำคัญ คือ เรื่องสืบเนื่องจากการที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการได้เห็นชอบร่างกฎหมายเกี่ยวกับการปรับปรุง แก้ไขพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 รวม 11 ประเด็น และส่งเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาพร้อมกับประเด็นปัญหาความขัดแย้งของการใช้อำนาจตามกฎหมายของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีที่มีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธาน ได้พิจารณาแล้วมีมติ 2 ประการ คือ (1) เห็นควรให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเร่งรัดการนำประเด็นปัญหาข้อขัดแย้งในเรื่องการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ กับองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยโดยเร็ว (2) เห็นควรอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ตามที่คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารฯ เสนอ ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาโดยให้รอผลการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญก่อน ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีมติ 9:6 เสียง ไม่รับไว้พิจารณาวินิจฉัยเนื่องจากเป็นกรณีที่ไม่เป็นไปตามมาตรา 266 ของรัฐธรรมนูญ

เมื่อศาลรัฐธรรมนูญไม่รับเรื่องไว้พิจารณา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงส่งร่างดังกล่าวกลับมายังสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีพิจารณาทบทวน ซึ่งที่ประชุม กขร. ได้มีมติเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ดังนี้

1. เห็นชอบให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ยืนยันร่างพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รวมทั้งแจ้งยืนยันให้แจ้งข้อสังเกตต่างๆ ของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเพิ่มเติม เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาด้วย

2. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ พิจารณาศึกษาแนวทางการดำเนินการเพิ่มเติมเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจน กรณีปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 กับองค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ และนำเสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

3. เห็นชอบให้ฝ่ายเลขานุการฯ และสำนักงาน ก.พ.ร. ร่วมกันพิจารณาร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการยกฐานะของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการไปเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และให้นำเสนอคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

บรรณาธิการ

สขร. เป็นหน่วยงานวิชาการและธุรการของคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ มีหน้าที่ในการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตาม พ.ร.บ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญกับ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

1. องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่เกิดขึ้นใหม่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ถือเป็นฉบับปฏิรูปทางการเมือง ซึ่งมีเหตุผลและความเป็นมาจากสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ก่อนปี พ.ศ. 2540 ที่องค์กรต่างๆ ของรัฐในขณะนั้นไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ จึงเกิดความต้องการที่จะมีการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นมาใหม่ โดยมีเจตนารมณ์ที่สำคัญในการปฏิรูปการเมืองไทย 3 ประการหลัก คือ

1. การทำให้การเมืองเป็นของพลเมือง โดยการเพิ่มเสรีภาพ ความเสมอภาคและการมีส่วนร่วมของพลเมืองในการเมืองทุกระดับ
 2. การทำให้ระบบการเมืองและระบบราชการมีความสุจริตและชอบธรรมในการใช้อำนาจ และการเพิ่มอำนาจพลเมืองในการควบคุมการใช้อำนาจในทุกระดับ ทุกด้าน อย่างมีประสิทธิภาพ
 3. การทำให้รัฐบาลมีเสถียรภาพ นายกรัฐมนตรีมีภาวะเป็นผู้นำ และรัฐสภามีประสิทธิภาพ
- จากเจตนารมณ์ดังกล่าวโดยเฉพาะในข้อ 2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 จึงมุ่งที่จะทำให้ระบบการเมืองและระบบราชการมีความสุจริตในทุกระดับ โดยการสร้างระบบควบคุมทางการเมือง สร้างองค์กรควบคุมและตรวจสอบทางกฎหมาย เช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสุจริต ขจัดการซื้อเสียง โดยมีคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญควบคุมการเลือกตั้ง มีความเป็นอิสระไม่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลขององค์กรอื่นใด หรือในมาตรการป้องกันการทุจริตตามรัฐธรรมนูญ ก็ได้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังเกิดองค์กรต่างๆ ขึ้นอีกหลายองค์กร เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว

1.1 ประเภทขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ (ไม่รวมองค์กรทางการเมืองและศาล) มีดังนี้

- (1) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 6 รัฐสภา ส่วนที่ 7 ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา มาตรา 196 - 198 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540
- (2) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 11 การตรวจเงินแผ่นดิน มาตรา 312 ของรัฐธรรมนูญ
- (3) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 10 การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ส่วนที่ 2 คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มาตรา 297 - 311 ของรัฐธรรมนูญ
- (4) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 6 รัฐสภา ส่วนที่ 8 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรา 199 - 200 ของรัฐธรรมนูญ

(5) คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 6 รัฐสภา ส่วนที่ 4 คณะกรรมการการเลือกตั้ง มาตรา 136 - 148 ของรัฐธรรมนูญ

1.2 โครงสร้างขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย โครงสร้างหลัก 2 ส่วน คือ

(1) คณะกรรมการ ในแต่ละองค์กรจะแตกต่างกันไปตามจำนวนที่รัฐธรรมนูญกำหนด โดยพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา กล่าวคือ

- ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา มีกรรมการ 3 คน ดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี เพียงวาระเดียว มีหน้าที่รับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนที่ได้รับความเสียหายหรือได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำที่ไม่เป็นธรรมของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มีประธาน 1 คนและกรรมการ 9 คน ดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี เพียงวาระเดียว มีหน้าที่เกี่ยวกับการวางนโยบาย การตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีพิจารณาในเรื่องวินัยทางงบประมาณและการคลัง การให้คำปรึกษาและคำแนะนำ การเสนอแนะให้มีการแก้ไขข้อบกพร่องเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน การกำหนดโทษปรับทางปกครอง การพิจารณาวินิจฉัยความผิดทางงบประมาณและการคลัง

- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีประธาน 1 คนและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ 8 คน ดำรงตำแหน่งคราวละ 9 ปี เพียงวาระเดียว มีหน้าที่ได้เสนอข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งทำความเห็นเสนอต่อวุฒิสภาเพื่อถอดถอน/ไม่ถอดถอนจากตำแหน่ง เสนอต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ได้เสนอและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายว่ผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ ตำแหน่ง ฯลฯ

- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีประธาน 1 คนและกรรมการ 10 คน ดำรงตำแหน่งคราวละ 6 ปี เพียงวาระเดียว มีหน้าที่ตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือละเลยการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน เสนอมาตรการแก้ไข ส่งเสริมความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชนทางด้านสิทธิมนุษยชน

- คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีประธาน 1 คนและกรรมการ 4 คน ดำรงตำแหน่งคราวละ 7 ปี เพียงวาระเดียว มีหน้าที่เป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งการออกเสียงประชามติให้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม

(2) สำนักงาน เป็นหน่วยงานทางธุรการที่เป็นอิสระ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ และกฎหมายเฉพาะของแต่ละองค์กรนั้นๆ กล่าวคือ

- สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลภายใต้การกำกับดูแลของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา มีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชา

- สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน มีผู้ว่าการเป็นผู้บังคับบัญชา

- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน มีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชา

- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นส่วนราชการสังกัดรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา มีเลขาธิการเป็นผู้บังคับบัญชา

- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) เป็นหน่วยงานของรัฐมีฐานะเป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีประธานกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้บังคับบัญชา

2. หน่วยงานของรัฐหรือองค์กรของรัฐ ในแง่กฎหมายจัดตั้ง

สามารถแบ่งประเภทของหน่วยงานของรัฐได้ ดังนี้

2.1 องค์กรใช้อำนาจอธิปไตยตามรัฐธรรมนูญ มิได้มีฐานะเป็นนิติบุคคล ไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาหรืออำนาจกำกับดูแลขององค์กรใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ เช่น รัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น

2.2 องค์กรตามพระราชบัญญัติแต่รัฐธรรมนูญรับรอง เช่น ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง และศาลทหาร เป็นต้น

2.3 องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ เป็นองค์กรของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่ใช้อำนาจบริหารแต่ไม่อยู่ภายใต้อำนาจกำกับดูแลของคณะรัฐมนตรี มีฐานะเป็นนิติบุคคล เช่น ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น

2.4 องค์กรอิสระตามกฎหมายธรรมดา เช่น องค์กรวิชาชีพต่างๆ เป็นต้น

2.5 หน่วยงานในสังกัดฝ่ายบริหารที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล เช่น กระทรวง ทบวง กรม จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรมหาชนตามกฎหมายจัดตั้งโดยเฉพาะ

3. พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

3.1 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 เป็นกฎหมายขยายบทบัญญัติมาตรา 58 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เพราะเป็นกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ แม้ว่าจะเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นก่อนการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ก็ตาม แต่มิได้มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว และมิได้มีการตรากฎหมายลักษณะอย่างเดียวกันมาก่อน ดังนั้น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 จึงมีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันและอยู่ในฐานะเป็นบทกฎหมายขยายความบทบัญญัติมาตรา 58 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยที่บทบัญญัติมาตรา 58 ดังกล่าวเป็นบทบัญญัติรับรองสิทธิขั้นพื้นฐานในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานรัฐ ดังนั้น องค์กรของรัฐทุกองค์กรรวมทั้งองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญด้วยต้องเคารพและผูกพันตามมาตรา 58 แห่งรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นกฎหมายขยายความมาตรา 58 แห่งรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวด้วย

3.2 ข้อมูลข่าวสาร ข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ แตกต่างจากข้อมูลข่าวสารตามรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ข้อมูลข่าวสารตามรัฐธรรมนูญซึ่งรับรองให้สิทธิแก่ประชาชนที่จะเข้าถึงได้หรือมีสิทธิรับรู้หรือรู้เป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะ สิทธิรับรู้

ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ จึงเป็นสิทธิที่มีความสัมพันธ์กับหลักประชาธิปไตย คือทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ขณะเดียวกันทำให้ประชาชนตรวจสอบการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าดำเนินการไปเพื่อประโยชน์ของรัฐหรือประโยชน์สาธารณะหรือไม่ ส่วนข้อมูลข่าวสารของราชการมีความหมายกว้างกว่าข้อมูลข่าวสารตามรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ เป็นข้อมูลข่าวสารที่เป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะ และข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลหรือข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวกับเอกชน หรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐที่กระทบสิทธิของเอกชน ด้วยเหตุนี้จึงมีข้อเสนอว่าในการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการพิจารณาเปิดเผยข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของรัฐ จะต้องพิจารณาแยกแยะข้อมูลข่าวสารที่เป็นวัตถุในการพิจารณาว่าเป็นข้อมูลข่าวสารประเภทใด ถ้าเป็นข้อมูลข่าวสารสาธารณะถือว่าพลเมืองทุกคนมีส่วนได้เสียในข้อมูลดังกล่าว และถ้าเป็นข้อมูลที่มีใช่ข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ควรพิจารณาว่าผู้ที่จะมีสิทธิรับรู้คือ ผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยตรง

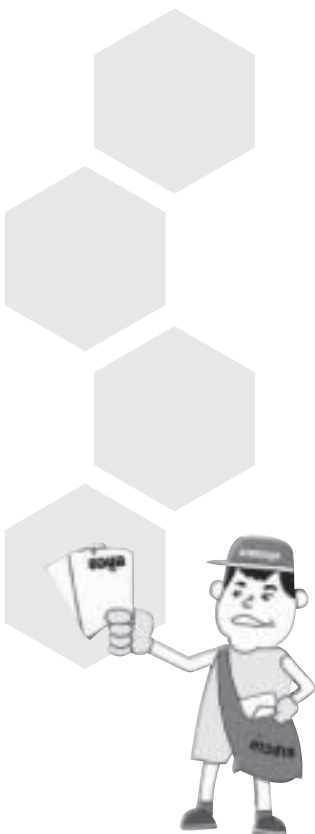
4. หน่วยงานของรัฐทั้งหมดรวมทั้งหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญ และหน่วยงานตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอยู่ใต้บังคับของพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

4.1 คำนิยาม หน่วยงานของรัฐครอบคลุมถึงหน่วยงานของรัฐทั้งหมด เพราะในคำนิยามได้ระบุชัดเจนว่าเป็นส่วนราชการทั้งฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ (ไม่รวมการพิจารณาพิพากษาคดี) องค์การวิชาชีพ และยังระบุไว้อย่างเฉพาะเจาะจงว่า “หน่วยงานอิสระของรัฐด้วย”

4.2 พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการเป็นกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ จึงผูกพันองค์กรของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐทุกแห่งให้ต้องปฏิบัติตาม

4.3 องค์กรของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐทุกแห่งตามหลักนิติรัฐ ซึ่งรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและบทบัญญัติ ดังเช่น มาตรา 120 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มิใช่บทกฎหมายยกเว้นมิให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ แต่เป็นกฎหมายที่มุ่งควบคุมเจ้าหน้าที่ที่อยู่ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาของคณะกรรมการดังกล่าว มิให้เปิดเผยข้อมูลที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่โดยมิได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่า แม้จะเป็นกฎหมายคุ้มครองข้อมูลข่าวสาร แต่มาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ยังกำหนดให้หน่วยงานของรัฐใช้ดุลยพินิจให้เปิดเผยก็ได้ ทั้งนี้ ภายใต้การตรวจสอบของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

4.4 การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ที่มุ่งจะปฏิรูปการเมืองและการบริหารราชการให้โปร่งใส ตรวจสอบได้ และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความรับผิดชอบ

ดำวินิจฉัยที่ สด 42/2548

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร
ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเบี้ยเกี่ยวกับการจัดซื้อ

✚ ข้อมูลข่าวสารที่ขอ

ผู้อุทธรณ์เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเบี้ย จังหวัดอุดรดิตถ์ มีหนังสือถึงนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเบี้ย ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดซื้อและสำเนาคำรับรองถูกต้องจำนวน 2 รายการ ประกอบด้วย (1) สัญญาและเอกสารการจัดซื้อกระสอบทราย เมื่อเดือนธันวาคม 2547 และ (2) สัญญาและเอกสารการจัดซื้อครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2547

✚ เหตุผลในการปฏิเสธ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเบี้ย อ้างว่า ให้ดูรายละเอียดเอกสารประกอบการจัดซื้อได้ แต่หากต้องการคัดสำเนาให้ผู้อุทธรณ์ไปชี้แจงเหตุผลความจำเป็นต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเอง เพราะเกรงว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการและองค์กรได้

✚ การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการจัดซื้อกระสอบทรายและจัดซื้อครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ตามอุทธรณ์ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ต้องจัดไว้ให้ประชาชนเข้าตรวจดูได้ตามมาตรา 9(8) แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 บุคคลไม่ว่าจะมีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องหรือไม่ก็ตาม ย่อมมีสิทธิเข้าตรวจดูขอสำเนาหรือขอสำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องได้

✚ มติคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงมีคำวินิจฉัยให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อเบี้ยเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอ โดยให้สำเนาที่มีคำรับรองถูกต้องแก่ผู้อุทธรณ์

คำวินิจฉัยที่ สด 53/2548

เรื่อง อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี เกี่ยวกับการสอบสวนเรื่องร้องเรียน

❖ ข้อมูลข่าวสารที่ขอ

ผู้อุทธรณ์มีหนังสือถึงสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสอบสวนกรณีลูกจ้างประจำของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี จำนวน 2 คน ได้ลักลอบนำเกลือแร่ จำนวน 2 กล่อง พร้อมเวชภัณฑ์ส่วนหนึ่งออกจากโกดังเวชภัณฑ์ไปวางไว้ที่กองขยะด้านหลังสำนักงานฯ ตามคำร้องขอของบุคคลบางคน

❖ เหตุผลในการปฏิเสธ

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี แจ้งว่า ไม่สามารถเปิดเผยได้ตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง (4) และมาตรา 24 แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

❖ การพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง กรณีสถานีโทรทัศน์แห่งหนึ่งแพร่ภาพการทำลายวัสดุการเกษตรและวัสดุวิทยาศาสตร์หรือการแพทย์จำนวนหนึ่งซึ่งยังใช้การได้ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี แต่ไม่ยอมแจกจ่ายให้เกษตรกรเมื่อมีการร้องขอ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงสรุปผลการสอบข้อเท็จจริงว่าไม่มีมูลความจริงเกี่ยวกับการทำลายวัสดุดังกล่าว และเสนอแนะให้กรมปศุสัตว์ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อสื่อมวลชนเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง พร้อมกับให้ตั้งคณะกรรมการสอบวินัยบุคคลที่น่าสงสัยไปวางไว้ตามที่มีการแพร่ภาพ ต่อมาสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรีได้ดำเนินการสอบวินัยและมีคำสั่งลงโทษผู้กระทำผิด จำนวน 2 คน ฐานนำเวชภัณฑ์ออกจากห้องเก็บพัสดุโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยคนหนึ่งลงโทษภาคทัณฑ์อีกคนหนึ่งลงโทษดักเตือน ถือได้ว่าการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับภาพที่มีการเผยแพร่ดังกล่าวได้เสร็จสิ้นแล้ว และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามที่ผู้อุทธรณ์มีคำขอไม่น่าจะเป็นเหตุที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือความปลอดภัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ตามมาตรา 15 วรรคหนึ่ง (4) แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และมีไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ตามมาตรา 24 แห่ง พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารฯ ทั้งการเปิดเผยยังจะเป็นประโยชน์ในการตรวจสอบความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐอีกด้วย

❖ มติคณะกรรมการวินิจฉัยฯ

คณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงมีคำวินิจฉัยให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลพบุรี เปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามคำขอแก่ผู้อุทธรณ์

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นผู้อ่านจดหมายข่าว สขร.

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง ☐ หรือเติมคำลงในช่องว่าง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน

1. เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

2. อายุ

☐

ต่ำกว่า 20 ปี

☐

21-30 ปี

☐

31-40 ปี

☐

สูงกว่า 41 ปี

3. การศึกษา

☐

ประถมศึกษา

☐

มัธยมศึกษา/อาชีวศึกษา

☐

ปริญญาตรี

☐

สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐

ข้าราชการ

☐

พนักงาน บริษัท

☐

พนักงาน รัฐวิสาหกิจ

☐

เจ้าของธุรกิจ

☐

อื่นๆ.....

ใบสมัครสมาชิก

จดหมายข่าว
สขร.

ชื่อ/นามสกุล _____

สถานที่จัดส่ง _____

_____ รหัสไปรษณีย์ _____ โทรศัพท์ _____

ขอสมัครสมาชิกตั้งแต่วันที่ _____ ประจำเดือน _____ เป็นต้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ จุลสาร จดหมายข่าว สขร.

5. ท่านอ่าน จุลสาร จดหมายข่าว สขร. บ่อยแค่ไหน

☐

อ่านทุกฉบับ

☐

อ่านบ้าง

☐

นานๆ ครั้ง

☐

อ่านเมื่อมีเรื่องที่เกี่ยวข้อง

6. ท่านชอบอ่านคอลัมน์อะไรมากที่สุด

7. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของ จุลสาร จดหมายข่าว สขร.

☐

เหมาะสมดีแล้ว

☐

ไม่เหมาะสม

ควรปรับปรุง

8. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับรูปแบบ จุลสาร จดหมายข่าว สขร.

☐

เหมาะสมดีแล้ว

☐

ไม่เหมาะสม

ควรปรับปรุง

9. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับระยะเวลาในการเผยแพร่ จุลสาร จดหมายข่าว สขร.

☐

เหมาะสมดีแล้ว

☐

ไม่เหมาะสม

ควรปรับปรุง

10. ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่นๆ ที่ต้องการแก้ไขปรับปรุง จุลสาร จดหมายข่าว สขร.

ขอขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ส่วนส่งเสริมและเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร

กรุณาส่ง

แนบมา

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล

ถนนพิษณุโลก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร 10300

การจัดสัมมนาเพื่อเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับสิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ภาคประชาชน ภาคเอกชน และองค์กรทางสังคมในส่วนภูมิภาค เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2548 ณ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี (นายพิจิตร ศรีแสง) เป็นประธานในพิธีเปิด

การอภิปรายเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารที่โปร่งใสตรวจสอบได้ โดยนายนิกร วิสเพ็ญ อาจารย์วิรัช ทองเรือง นายกรกช ภูมิ (ผู้ดำเนินรายการ) นางวนิดา สักการโกศล และนายสนธิ ชมชาญ (จากซ้ายไปขวา)

พระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ.2540

เป็นกฎหมายของประชาชนทุกคน เพื่อคุ้มครอง
สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน และ
สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ตรวจสอบกระบวนการทำงานของระบบราชการ
ให้มีความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คณะที่ปรึกษา

นายชั่งทอง โอภาสศิริวิทย์
ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี
นางวนิดา สักการโกศล
ผอ.สนง.คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
นายนคร เสรีรักษ์
ผอ.ส่วนนโยบายและวิเคราะห์
พ.ต.ท. วรทัต วิเชียรสรรค์
ผอ.ส่วนดำเนินการเรื่องร้องเรียนและตอบข้อหาหรือ
นายวรพันธ์ เย็นทรัพย์
ผอ.ส่วนส่งเสริมและเผยแพร่สิทธิรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
นายเยี่ยมศักดิ์ คุ้มอินทร์
ผอ.ส่วนงานวินิจฉัยอุทธรณ์
นางสาวปณิศา เหลืองวรเมธ
หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาระบบสารสนเทศ
นายศักดิ์ดา สุทธิโคตร
หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

บรรณาธิการ

นางภัคพิชา จันทศิริ
คณะทำงาน
นางสาววันดี เรืองงาม
นายสายันท์ รักษานุกุล

สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. 10300
โทร. 0 2281 8552 - 3 โทรสาร 0 2281 8543
www.oic.go.th

เล่มที่

ส่ง

เพิ่ม **ความโปร่งใส** สร้าง **ความมั่นใจ** ราชการไทย **พร้อมให้ข้อมูล**